

Teze bakalářské práce

Jméno studenta: Jakub Čapek

Jméno vedoucího práce: PhDr. Petr Jüptner, Ph.D.

Typ práce: bakalářská

Jazyk práce: Čeština

Obor: Politologie a veřejná politika

Akademický rok odevzdání: 2018/2019

Předběžný název bakalářské práce v českém jazyce:

Čeští starostové – Případová studie okresu Písek v letech 2006-2014

Předběžný název bakalářské práce v anglickém jazyce:

Czech Mayors – Case Study of Písek District Between Years 2006-2014

Klíčová slova v českém jazyce:

starostové, komunální politika, okres Písek

Klíčová slova v anglickém jazyce:

mayors, local politics, Písek district

Stručná charakteristika práce:

Náš politický systém je charakteristický svým velkým počtem obcí. Starostové jsou jejich vedoucími představiteli, a jejich pozice je ze zákona slabá (jeho práva a povinnosti se neliší od členů zastupitelstva či rady a jejich hlas má stejnou váhu, jako hlas ostatních zastupitelů). Na druhou stranu jsou však vedoucími představiteli obcí. Často jsou jediným uvolněným představitelem obcí. Starosta reprezentuje obec navenek a bývá spojován se všemi úspěchy (i neúspěchy), kterých obec dosáhla.

Nezdá se však, že by samotní starostové byli v našem prostředí hlouběji zmapováni. Pro zkoumání starostů například chybí zdroje, protože Český statistický úřad se jim hlouběji nevěnuje a každý výzkumník si musí informace shánět sám z jednotlivých obcí či okresních archivů. Výzkum by mohl posloužit jako základ pro další práci. Ať už pro zpracování stejného tématu v jiných okresech, či jako podklad pro další práci v okrese Písek.

Cíl práce:

Cílem výzkumu je identifikovat trendy na postu starosty v okrese (zda se zvyšuje počet žen na postu, jak často obhájí svou funkci, zda se zvyšuje počet nezávislých starostů) a zjistit, zda se zde vyskytuje Starostenský bonus v některé ze svých podob.

Výzkumné otázky:

Jak často starosta svou funkci obhájí i v dalších volebním období?

Jak se vyvíjí počet žen ve funkcích starosty?

Existuje v okrese Písek „Starostenský bonus“? Případně jak se projevuje?

Kolik starostů kandidovalo na kandidátních listinách politických stran.

Design výzkumu:

Případová studie, zabývající se starosty v okrese Písek. Budou využita data ze všech 75 obcí okresu Písek. Získaná data budou převedena do tabulek, které poslouží jako podklad pro výzkum.

Starostenský bonus bude zkoumán ze dvou pohledů. První vychází z práce Stanislava Balíka, který s pojmem pracoval například ve své práci o okresu Šumperk.¹ Šlo by o zkoumání rozdílu v preferenčních hlasech mezi prvními volbami, ze kterých starosta vzešel a následujícími volbami, kdy obhájoval svůj post.

Druhým pohledem by bylo zkoumání starostenského bonusu v souvislosti s politickými stranami. Pohled by byl zaměřen na to, jak si vede některá ze stran při volbách do Poslanecké sněmovny v obcích, kde je starostou člen strany a jak si vede v obcích, kde strana starostu nemá.

¹ BALÍK, Stanislav. Politická a stranická stabilita obecních orgánů 1990-2010. Případová studie obcí okresu Šumperk.

Koncepty výzkumu:

Jak často starosta obhájí svoji funkci

Zkoumání by proběhlo srovnáním starostů v jednotlivých obcích, podle volebních období z jmenných seznamů starostů. Z těchto údajů se dá určit podíl obhajob. Pokud starosta svůj post neobhájil, bude zkoumáno, zda za tím stál volební neúspěch, či zda se voleb vůbec nezúčastnil. Tyto informace se dají zjistit z volebního serveru ČSÚ, kde jsou v každé obci uvedeny kandidátní listiny a volební výsledky jednotlivých kandidátů.

Jak se vyvíjí počet žen ve funkci

Vypočtení podílu žen ve funkci za každé volební období. Důraz by byl kladen na to, jak se vyvíjel počet žen na místě starosty za zkoumané období. Byla by využita data z jmenných seznamů starostů za volební období, které v rámci práce sestavím z informací obcí a okresního archivu.

Kolik starostů kandidovalo za politické strany

Zde by došlo k rozřazení starostů do tří skupin:

- a) členové politických stran
- b) nestraníci na kandidátkách politických stran
- c) nezávislí

Následně budou srovnány počty starostů v jednotlivých skupinách, ze kterých půjde vypočítat, zda je trendem spíše členství v politických stranách nebo naopak nezávislost starosty.

Starostenský bonus

Protože Starostenský bonus je obsáhlý pojem a může se projevovat různými způsoby, bude zkoumán ze dvou pohledů.

První se bude týkat jevu, kdy starosta dostane ve volbách, ve kterých obhájí svůj post, výrazně vyšší počet preferenčních hlasů než ve volbách, ve kterých byl prvně zvolen. Srovnány by byly pouze výsledky starostů, kteří svůj post obhájili. Šlo by o porovnání preferenčních hlasů z prvního volebního období a z období následujících. Následně by byl procentuálně vyjádřen nárůst či úbytek hlasů, ze kterého bude zjištěno, zda se takový typ bonusu v okrese projevuje.

Druhý pohled se zaměřuje na to, zda starosta, který je členem politické strany, přináší své straně v obci lepší volební výsledky. Bude zvoleno několik stran, které mají v okrese větší počet starostů. Následně budou porovnány jejich výsledky ve volbách do Poslanecké sněmovny v obcích, kde jsou starostové členy daných stran oproti obcím, kde tyto strany starosty nemají.

V práci bych také rád srovnal trendy na postu starosty podle velikosti obcí. Předběžně počítám s rozdělením na malé obce (které nesestavují radu), obce s radou a města.

Sběr dat:

Sběr dat bude probíhat „od stolu“. Některá z dat se dají dohledat na volebním webu ČSÚ – volby.cz (preferenční hlasy v komunálních volbách, kandidátky politických stran). Zbylá data bych měl sehnat z okresního archivu, případně po kontaktování jednotlivých obecních úřadů.

Předpokládaná struktura práce:

Úvod, teoretická východiska práce, metodika výzkumu, výsledky šetření, závěr, seznam literatury.

Předběžný seznam použité literatury:

Monografie

BALÍK, Stanislav. (2009a). *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing a.s., 250 s. ISBN 978–80–247–2908–4.

BALÍK, Stanislav. (2009b). *Okresy na severu. Komunální politika v okresech Šumperk a Jeseník v letech 1989– 2006*. Vyd. 1. Brno: CDK, 198 s. ISBN 978–80–7325–174–1.

BALÍK, S.; GONGALA, P.; GREGOR K. *Dvacet let komunálních voleb v ČR*. Praha: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2015. ISBN 978-80-7325-381-3.

BERNARD, J.; KOSTELECKÝ, M.; ILLNER, M.; VOBECKÁ, J. (eds.). (2011).

Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Praha: SLON. 237 s. ISBN 978-80-7419-069-8.

ČMEJREK, J.; BUBENÍČEK, V.; ČOPÍK, J. (2010). *Demokracie v lokálním politickém prostoru*. Praha: Grada. 224 s. ISBN 978-80-247-3061-5

Odborné články

BERNARD, J. (2012). *Individuální charakteristiky kandidátů ve volbách do zastupitelstev obcí a jejich vliv na volební výsledky*. Sociologický časopis / Czech Sociological Review 48(4), s. 613-640. ISSN 0038-0288.

KUBÁLEK, M. – BUBENÍČEK, V. Charakter lokální politiky v suburbánním politickém prostoru. *Acta Politologica (on-line verze)*, 2012, roč. 4, č. 3, s. 284-305. ISSN: 1803-8220

PERLÍN, R. (2000). *Představitelé veřejné samosprávy jako aktéři lokálního rozvoje*.

Sociologický průzkum mezi starosty venkovských obcí okresů Písek a Tábor. In KUBEŠ, J. (ed.) *Problémy stabilizace venkovského osídlení ČR*. České Budějovice: Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, s. 133-150. ISBN 80-7040-385-3.

ŠEDO, J. (2009). *Preferenční hlasy v komunálních volbách – zdroj obměny či stability volených reprezentantů?* *Acta Politologica* 1(3): 344-365. ISSN 1804-1302.